

Informační a komunikační technologie ve školství v SRN

Irena Fialová

Katedra didaktické technologie Ped.fakulty UK v Praze
M.D.Rettigové 4, 116 39 Praha 1

Nové technologie zasáhly do všech oborů lidské činnosti. Také školství bylo nuceno na změněnou situaci reagovat. U nás pomaleji než na příklad v Spolkové republice Německo. Tady požadavky na profil absolventů středních a vysokých škol ze strany podniků akcelerovaly zavedení informačních a komunikačních technologií do školství, a to nejen zavedením samostatného předmětu Informační a komunikační technologie na středních školách všech spolkových zemí, ale i jeho začleněním do universitního učitelského vzdělávání.

Na Pedagogické fakultě University Karlovy v Praze se přípravou učitelů v této oblasti zabývá katedra didaktické technologie. Obor **didaktická technologie** je zde chápán jako pedagogická aplikovaná disciplína. Součástí oboru jsou vědní obory jako kybernetická pedagogika a její konstruktivní větev - vzdělávací informatika. Hraničními obory didaktické technologie jsou obecná pedagogika, pedagogická psychologie, obecná didaktika, systémová didaktika, oborové didaktiky, metodiky aprobačních předmětů a školní management.

Ve Spolkové republice Německo připravuje budoucí učitele většina universit a pedagogické vysoké školy. Obor **didaktická technologie** je zde pojímán z různých hledisek a mnohde se liší od pojetí u nás.

Pro srovnání jsem vybrala 12 německých universit a pedagogických vysokých škol [1]. Obory, které se zabývají teorií, zaváděním a aplikacemi nových technologií do škol, mají většinou stejný základ, ale kvantitativní prohloubení dílčích partií je někde dost odlišné. Budoucí učitelé nebo učitelé mohou tyto obory studovat většinou v dvou až čtyřsemestrových kursech, ve kterých se studují tyto obory: *Informační a komunikačně-technologické vzdělání, Komunikační věda, Technologie a lidské bytí, Informační technologie a společnost, Pedagogika médií, Pedagogika médií + komunikační psychologie, Věda o médiích, Pedagogika médií/zpracování dat-informatika, Věda o médiích - praxe s médií, Úvod do pedagogiky a didaktiky médií, Pedagogika médií orientovaná na jednání, Děti, mladiství a masmédiá.*

Stručná curricula nejvýznamnějších oborů:

Pedagogika médií

Oblast oboru leží v hraniční a přechodné zóně oborů komunikační věda, pedagogika, obory aprobace a jejich didaktiky. Pedagogika médií se obecně zabývá nejen didaktickými médii, ale i masmédií v celé šíři. Zabývá se teorií a koncepcí pedagogiky a didaktiky médií, jejich psychologickým a sociálním výzkumem, využíváním a kulturou médií, problémem "medializace". Studium oboru pedagogika médií by mělo studentům zprostředkovat nutné znalosti a dovednosti na vědecko-teoretické, ale také na řemeslně-pragmatické úrovni. Obor umožňuje studentům získat znalosti o tradičních a moderních médiích, o jejich nasazení do vyučování dětí i dospělých a do mimoškolní výuky, analyzovat a interpretovat působení médií.

Po získání teoretických vědomostí a praktických dovedností práce s výukovými médii následují workshopy a projekty - výuka a učení se s médii, příprava a tvorba mediálních seminářů, struktura AV center.

Mezi základní předměty patří analýza aktuální situace při práci s médii, vliv a působení médií ve výchově, dějiny a teorie médií, mediálních oblastí a masové komunikace, výuka a učení s médii, analýza a hodnocení médií a mediálních produktů. Dalšími předměty jsou teorie komunikace, výzkumné metody v komunikační vědě, semiotika a dramaturgie médií, politika a pedagogika komunikace, psychologie a sociologie masmédií.

Pedagogika médií/zpracování dat-informatika

Obor pedagogika médií/zpracování dat-informatika umožňuje studentům získat znalosti o rozvoji a stavu informačních a komunikačních struktur v SRN, o využívání médií ve škole a mimo ni a také praktické dovednosti práce s médii.

Mezi základní předměty patří analýza aktuální situace s médii v SRN a v zahraničí, technika a společnost včetně computerizace, nasazení počítače do výuky, didaktika počítačových aplikací, socioekonomické aspekty počítačů, zpracování dat a jejich ochrana.

Komunikační věda

Komunikační věda je zde obecně pojímána jako výměna informací mezi systémy zpracovávajícími informace. Technickou komunikací se rozumí výměna informací mezi člověkem a technickými systémy zpracovávajícími informace nebo pouze mezi dvěma systémy. Obor komunikační věda se opírá přitom metody informační teorie, kybernetiku stejně jako o pedagogiku a didaktiku médií.

Studiem těchto oborů, rozšířením jejich specializace, se

absolventům zvýší nejen jejich šance přímo na školách (např. jako specializovaní učitelé oboru pedagogika médií ve školách a v zařízeních pro další vzdělávání učitelů), ale obecně ve školství (mediální poradci, pracovníci mediálních center, církevních centrál, komunálních center pro volný čas), ale i mimo ně (odborníci v oboru médií a komunikace člověk-stroj, v lingvistickém zpracování dat, počítačová návrháři výukových programů, lektoři, redaktoři v pedagogických nakladatelstvích a nakladatelstvích pro děti, ve vysílání pro školy, ve vzdělávacích pořadech, tvůrci nebo kritici-experti učebnic, výukových prostředků, hraček, organizátoři či poradci v dalším vzdělávání v podnicích, stranách a církvích, koordinátoři a poradci ve státní sféře při zavádění nových médií).

Použitá literatura

- [1] Materiály: Universität Paderborn, Universität Hamburg, Universität Tübingen, Universität Koblenz-Landau, George-August-Universität Göttingen, Technische Universität Berlin, Fern-Universität-GH Hagen, Heinrich-Heine-Universität Düsseldorf, Pädagogische Hochschule Freiburg, Pädagogische Hochschule Karlsruhe, Pädagogische Hochschule Schwäbisch Gmünd, Pädagogische Hochschule Freiburg, 1993, 1994.
- [2] Lánský, M.: K vědeckému základu didaktické technologie. In: Technológia vzdelávania, ÚDS, Nitra 1992, s.9-10.